

N:o 139.

Af Herr **Sven Nilsson** i Efveröd: Om förändrade föreskrifter rörande klockares aflönande.

Genom 6 § af Kongl. Förordningen af den 8 Februari 1681 är stadgadt »klockares rättighet skall vara att bekomma af hvarje bonde årligen till lön och underhåll, råg en kappe, korn en kappe, hafre en kappe, sedan när vinning sker 2 öre, för barndop 1 öre, för kyrkotagning efter barn 2 öre, efter ett lik 2 öre: allt silfvermynt»; hvarjemte särskilda konventioner för åtskilliga delar af landet på sistlidet och det nästföregående århundradet blifvit upprättade och fastställda, för sättet af klockarelönernas utgörande, olika för de särskilda orterna i riket.

På den tiden, då klockarnes lönevilkor enligt ofvanberörda stadganden bestämdes, voro dessa för församlingarne utaf ganska stor betydighet, enär de hade ett slags uppdrag som skolnästare, hvilka vore ålagda att för ungdomen sköta undervisningen icke allenast uti läsning, skrifning och räkning, utan äfven i sång, då de i någon mån hade motsvarande göromål för sin lön, men detta har lyckligtvis upphört genom 1842 års folkskolestadga, och hvad som nu återstår af klockarnes skyldigheter kan lätteligen öfverflyttas på personer inom samhället, som ej hafva så stora anspråk, och således en inbesparing i lönen göras, som kunde användas för nyttigare ändamål.

Bland flera andra skäl, som tala för att ofvan påpekade författningar, hvilka i intet fall motsvara tidens fordringar att alla skola efter sina inkomster lika beskattas, tarfva en väsendtlig förändring, är äfven det lindrigast sagdt orimliga sättet för klockarnes aflöning, som måste leda till oerhörda orättvisor för löngifvarne i de orter, isynnerhet der

styckning af jordegendomarne till mindre hemmantal i någon större skala eger rum, och der ingen konvention åstadkommits, hvilket kan leda till det resultat att för $\frac{1}{1000}$:dels mantal kan komma att till klockaren utgifvas lika stor lön som för 10 hela hemman o. s. v.

Åter på åtskilliga andra orter, der konventioner kommit till stånd, uppstå å många ställen lika stora orättvisor, som leda derhän att vissa hemman, ja till och med hela kommuner äro nästan helt och hållet befriade från utgörande af lön till klockaren, och såmedelst jemväl bör tagas i betraktande. Detta orimliga förhållande uppkom genom Kongl. Brefvet den 17 September 1856, hvarigenom för vissa församlingar återvunnits den, till åtskilliga städer i landskapen Skåne, Halland och Blekinge, fordom utgående såkallade klockare-helgonskyld, för att för församlingarnes egna behof användas, derigenom att inom ett pastorat, som består af flera församlingar, hvilka utgjort helgonskyld, till förene så tillgått, att, helgonskyldsgifvarne i den ena församlingen till hela, eller till större eller mindre del lemnat den derifrån utgående helgonskylden till en stadsskola, men deremot i den andra församlingen helgonskylden utgjorts som lön till hela pastoratets gemensamma klockare, och till följd deraf inträffat, att, sedan helgonskylden från stadsskolorna återvunnits, denna förmån tillkommit endast den församling, hvarifrån den utgått, och för dess egna behof användes, hvaremot den andra församlingen ännu ensamt får aflöna dess gemensamma klockare, — eller till större eller mindre del. För öfrigt är klockaresysslan numera af ganska ringa betydighet och blifver det säkerligen ännu mera, isynnerhet om, såsom sistlidet års Riksdag genom underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t föreslagit, såväl klockare- som organist- och skollärarebefattningarne må få förenas, så att man med skäl kunde ifrågasätta klockarnes fullkomliga afskaffande. Men då jag ej tror mig vinna Riksdagens bifall till något sådant förslag, och för mig synes, som att församlingarnes klockare äfven äro dess gemensamma tjenare, och såsom sådana betraktade äfven böra aflönas gemensamt af hela församlingen; och med fästadt afseende till de å olika orter med tjensten förknippade olika göromålen bör det äfven lemnas församlingarne fritt att sjelfva bestämma aflöningsbeloppet, vill jag inskränka mig till att på nu anförda skäl för Riksdagen föreslå,

att Riksdagen för sin del ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att, med upphäfvande af 6 § i Kongl. Förordningen den 8 Februari 1681 och dermed sammanhängande under olika tider och för olika orter gällande lagbud och bestämmelser, stadga:

a) att de nu till församlingarnes klockare utgående löneförmåner, med undantag af boställen, måtte få återgå till löningsgifvarne; och

b) att församlingarne sjelfva må ega rätt att, på sätt lagen om kyrkostämma stadgar, bestämma lönen till de klockare, som hädanefter antagas, och efter fyrktal af kommunerna utgå.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1870.

Sven Nilsson

i Efveröd.

N:o 140.

Af Herr Friherre **G. Tamm**: *Om underdånig framställning till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning, huruvida Upsala och Stockholms län lämpligen må kunna förenas till ett landshöfdingedöme och Södertörn öfverflyttas till Nyköpings län.*

Sednare tidens förbättrade kommunikationer, ångbåts- och jernvägsförbindelser samt en tätare postbefordran hafva jemte andra fördelar äfven beredt åt vissa orter en lättare beröring med länens residensstäder på samma gång som respektive landshöfdingar kommit i tillfälle att bekvämare än förr företaga resor inom sina län. Detta förhållande inger den tanken, om icke en förändrad länsindelning skulle vara lämplig och ledande till besparing, der sådant låter sig göra utan att afståndet till länsresidenset blir alltför stort, samt en sådan proportion af folkmängden iakttages, att en landshöfdings göromål ej öfver höfvan ökas. Göromålen för öfrige tjenstemän inom Länsstyrelsen torde ej be-